

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373

www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

11 iunie 2025 nr.4-1d/25 -210
la nr.25-158-5929 din 30.05.2025

Ministerul Culturii

copie: Cancelaria de Stat

Urmare a examinării, prin prisma principiilor activității de legiferare, a proiectului de Lege pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174/2018 (**inițiativa legislativă nr.191 din 29.05.2025**), Procuratura Generală prezintă opinia asupra proiectului și propuneri de îmbunătățire a acestuia după cum sunt reflectate *infra*.

Studiul proiectului de lege atestă faptul că, acesta operează cu termeni cu caracter general care sunt pasibili interpretării extensive și, respectiv, sunt în disonanță cu principiul predictibilității normelor juridice statuat în art. 3 a Legii nr. 100/2017 *cu privire la actele normative*.

Lipsă de claritate afectează în mod direct calitatea reglementării și generează riscuri semnificative în aplicarea normei, atât pentru autoritățile competente, cât și pentru destinatarii legii.

În absența unor repere normative clare, aplicarea legii poate deveni arbitrară, fiind lăsată la latitudinea subiectivă a autorităților, ceea ce contravine principiului securității raporturilor juridice și exigențelor de previzibilitate impuse de jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului.

De asemenea, formulările generale și imprecise nu permit persoanelor vizate să își adapteze în mod corespunzător conduita, afectând dreptul acestora la o apărare efectivă și la un proces echitabil, în cazul în care ar fi vizate de măsurile prevăzute în lege.

Astfel, potrivit prevederilor Art.I, pct.3 al proiectului se propune modificarea sau completarea noțiunilor din Codul serviciilor media audiovizuale inclusiv cu noțiunea de „conținut ilegal” și „discurs care incită la ură”.

Privitor la noțiunea de „conținut ilegal”, considerăm necesar de analizat oportunitatea excluderii acesteia din proiect reieșind din faptul că, potrivit unui exercițiu logic, orice acțiune care nu este conformă sau nu respectă legislația Republicii Moldova, este ilegală.

Per a contrario, în cazul în care prin proiect se urmărește scopul de a detalia și a scala gravitatea abaterilor legale atunci propunem revizuirea noțiunii de „conținut ilegal” prin prisma următoarelor aspecte:

Prim, detalierea și definirea „conținutului” sau semnificației de „conținut” prin explicarea faptului că, acesta conține elemente de fapt sau, altfel spus, constituie informație expusă în diferite forme (*video, audio, foto, text, etc.*).

Secund, de a înlocui sintagma „conținut care nu este conform (nu respectă) cu legislația Republicii Moldova” cu textul „informație sau exprimare, difuzarea sau distribuirea cărora este pasibilă de răspundere penală, contravențională”.

Aferent noțiunii-„discurs care incită la ură” menționăm faptul că, aceasta nu corespunde noțiunii din Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare, care stabilește că prin discurs care incită la ură se înțelege orice formă de exprimare care provoacă, propagă, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță.

Contextual, în concordanță cu prevederile art. 54 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 100/2017 *cu privire la actele normative*, propunem uniformizarea noțiunii enunțate care se propune a fi utilizată în proiect.

În aceeași ordine de idei considerăm oportun clarificarea noțiunii de „*notificator de încredere*”, deoarece din proiectul legii nu este clar care persoane fizice sau juridice urmează a avea competențe specifice în detectarea, identificarea și notificarea conținutului ilegal, care sunt competențele acestora, statutul, drepturile și obligațiile notificatorilor, contestarea deciziilor acestora, instanța competentă să examineze contestațiile ș.a.

La pct.9 Art. I al proiectului se propune protecția surselor jurnalistice și comunicărilor confidențiale, și anume statul nu va lua nici o măsură de a: - *obliga divulgarea informațiilor de surse jurnalistice sau de comunicări confidențiale; - de a reține, sancționa, intercepta sau cerceta furnizorii de servicii media sau să îi pună supravegherii sau percheziției și punerii sub sechestru ș.a.; - de a instala un software de supraveghere intruziv, pe orice material, dispozitiv digital, mașină sau instrument utilizat de furnizorii de servicii media, de personalul editorial al acestora sau de orice persoane care, din cauza relației lor obișnuite sau profesionale cu un furnizor de servicii media sau cu personalul editorial al acestuia, ar putea deține informații legate de sursele jurnalistice sau de comunicările confidențiale sau capabile sa le identifice.*”

Considerăm prevederea respectivă ca fiind una excesivă și nejustificată care poate fi exploatată într-o formă abuzivă de către beneficiarii acestui drept.

În argumentarea opiniei expuse *supra* evocăm faptul că, potrivit prevederilor art. 2 alin. (4) din Codul de procedură penală, normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în Codul de procedură penală, or, restricțiile enumerate la pct. 9, Art. I din proiect sunt cu caracter general aplicabile și nu prevăd excepții.

În aceeași ordine de idei menționăm că, Statul a prevăzut și asigurat protecția surselor jurnalistice prin introducerea în art. 90 alin. (3) pct. 5) din Codul de procedură penală a interdicției de a cita și audia ca martori jurnalistul-„*pentru a preciza persoana care i-a prezentat informația cu condiția de a nu-i divulga numele, cu excepția cazului în care persoana benevol dorește să depună mărturie.*”

Totodată, potrivit prevederilor art. 90 alin. (4) din Codul de procedură penală, jurnaliștii pot fi citați și audiați ca martori numai în cazul când această informație este absolut necesară pentru prevenirea sau descoperirea infracțiunilor deosebit de grave sau excepțional de grave.

Reieșind din cele expuse, propunem excluderea pct. 9 din art. I a proiectului, cu renumerotarea articolelor corespunzător.

La pct.14 - art.17 lit.f) se propune interzicerea difuzării programelor audiovizuale care conțin mesaje cu intenția de a instiga la săvârșirea uneia dintre infracțiunile enumerate la alineatul (3¹) al prezentului articol, atunci când un astfel de comportament, în mod direct sau indirect, inclusiv prin glorificarea actelor de terorism, promovează săvârșirea de infracțiuni de terorism, generând astfel riscul ca una sau mai multe astfel de infracțiuni să fie săvârșite, este incriminată ca infracțiune atunci când este săvârșită cu intenție.”

La acest capitol propunem excluderea textului „, , *este incriminată ca infracțiune atunci când este săvârșită cu intenție*” deoarece nu are sens logic cu întregul text al lit.f).

Tot la art. 17 din proiectul de Lege *pentru modificarea Codului serviciilor media audiovizuale* propunem excluderea alineatele (3¹) și (3²) din următoarele considerente:

- Caracterul infracțional al unei fapte ilicite este stabilit doar de Codul penal, or, potrivit prevederilor art. 14 alin. (1) din Codul penal, infracțiune este o faptă prejudiciabilă, **prevăzută de legea penală**. Astfel, alte acte normative (în sensul Legii 100/2017) decât Codul penal, nu pot reglementa caracterul penal al faptelor ilegale și pedepse penale pentru săvârșirea acestora.
- Calificarea faptei infracționale va fi realizată, potrivit prevederilor art. 113 din Codul penal, de către ofițerul de urmărire penală, procuror sau judecătorul de caz în dependență de etapa procesuală la care se află procesul penal.
- Lipsa acestei prevederi în Codul serviciilor media audiovizuale nu va exonera persoanele culpabile de răspundere penală. Mai mult ca atât, existența noțiunii infracțiune cu caracter terorist (Art. 134¹¹ din Codul penal) și a celei de act terorist (art. 278 din Codul penal) nu va crea incertitudini și ambiguități în calificarea faptelor infracționale și aprecierea juridico-penală a faptelor ilicite.

Considerăm inoportună intenția de a include în componența Consiliului Audiovizualului a unui membru al Consiliului Superior al Magistraturii deoarece, potrivit prevederilor art.6 din *Constituție*, în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sânt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Astfel, principiul fundamental aflat la baza organizării și funcționării statului este separația celor trei puteri: legislativă, executivă și judecătorească, iar exercițiul lor armonios presupune că fiecare autoritate are un domeniu separat și special în care își manifestă plenipotențiar competențele.

Procurorul General interimar

/semnat/

Alexandru MACHIDON